

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
2014 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR. XII-964 „DĖL LIETUVOS SVEIKATOS
2014–2025 METŲ STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO (TAP-18-2115; TAIS NR.18-12281(2))**

2018-12-12 Nr. NV-3396

Vilnius

Projekto rengėjai: Sveikatos apsaugos ministerija.

Projekto tikslas: sustiprinti visuomenės narių sveikatą, gerovę ir saugumą, papildant Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategiją (toliau – Strategija) nuostatomis dėl psichoemocinės sveikatos, holistinio požiūrio, vairavimo išgėrus prevencijos, žalos mažinimo paslaugų, triukšmo prevencijos, sveikatos priežiūros specialistų rengimo ir kvalifikacijos, optimalaus sveikatos priežiūros įstaigų tinklo ir kt.

Projekto esmė: Strategijos projektą siūloma papildyti šiomis pagrindinėmis nuostatomis:

- 2 tikslu numatyti papildomi du uždaviniai:
 - *užtikrinti sveikos aplinkos tvarumą, holistiškumą ir kokybę;*
 - *skatinti bendruomeninę gerovę ir sveikatos kultūrą, stiprinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą savivaldybių lygmeniu;*
- 3 tikslu nustatyti penktą uždavinį: *stiprinti psichoemocinę sveikatą;*
- 4 tikslu numatyti tris papildomus uždavinius:
 - *mažinti gynybinės medicinos įtaką sveikatos sistemoje;*
 - *integruoti papildomąją ir alternatyviąją sveikatos priežiūrą į sveikatinimo veiklą;*
 - *tobulinti sveikatos priežiūros specialistų rengimą;*
- numatytos priemonės siūlomiems uždaviniams įgyvendinti;
- patikslinamos Strategijos įgyvendinimo vertinimo rodiklių reikšmės:
 - padidinama rodiklio „*Bendrosios sveikatos priežiūros išlaidos, procentais nuo BVP, LSD“ vertinimo rodiklio reikšmė iki 10 proc.* (buvo 8 proc.) 2025 metams;
 - padidinama rodiklio „*Valdžios sektoriaus išlaidų dalis tarp visų sveikatos priežiūros išlaidų, procentais, LSD“ vertinimo rodiklio reikšmė iki 85 proc.* (buvo 78 proc.) 2025 metams.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina, tačiau atitinka nuostatas alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo mažinimo, pagalbos teikimo turintiems žalingų įpročių asmenims, psichologinės pagalbos užtikrinimo bandžiusiems žudyti, gynybinės medicinos ir kt.

Derinimas: Projektas suderintas su Aplinkos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija.

Finansų ministerija nepritaria rodiklių vertinimo reikšmių didinimui, Ūkio ministerija nepritaria informacijos pateikimui apie alkoholio gėrimo energetinę vertę ir alkoholio vartojimo vienetų ant gėrimų pakuočių, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas siūlo papildyti Strategiją nauja nuostata dėl gydytojų ugdymo atsakingai skirti vaistus, kurių sudėtyje yra narkotinių ir psichotropinių medžiagų. Argumentai dėl pateiktų pastabų ir pasiūlymų pateikti derinimo pažymoje.

Dėl atitikimo Strateginio planavimo metodikai:

1. Strategijos 2 tikslas papildomas 6 uždaviniu „Skatinti bendruomeninę gerovę ir sveikatos kultūrą, stiprinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą savivaldybių lygmeniu“ (projekto 66² punktas). Diskutuotina, ar nebūtų tinkamiau šiuo uždaviniu papildyti 1 tikslą „*Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį*“.

2. Siūlytina peržiūrėti 94².6. punkto formuluotę „*Mažinti alkoholio, kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, stiprinti priklausomybių ligų prevenciją, ankstyvą intervenciją, gerinti psichikos ir elgesio sutrikimų diagnostiką*“, nes ji iš dalies dubliuoja 75.14, 80.6 ir 82.7 punktus, kuriuose siekiama mažinti alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą.

3. Atsižvelgiant į tai kad Strategijos tikslai papildomi naujais uždaviniais, siūlytina peržiūrėti Strategijos priedą ir į vertinimo kriterijų lentelę įtraukti kriterijus, kurie būtų susiję su naujų nuostatų įgyvendinimu.

Prie Strategijos 2 tikslo siūlytina numatyti kriterijus, kurie leistų įvertinti sveikos aplinkos tvarumą ir kokybę. Kadangi planuojama skirti didesnę dėmesį triukšmo prevencijai, tai siūlytina numatyti kriterijų, kuris galėtų atspindėti Lietuvos didmiesčių triukšmo lygį, palyginus su Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamu.

Prie Strategijos 3 tikslo trūksta kriterijų, kurie parodytų Lietuvos visuomenės psichikos sveikatos būklę. Tikėtina, kad po keturių Strategijos įgyvendinimo metų stebimos kitokios nei planuotos kai kurių kriterijų kitimo tendencijos, todėl siūlytina peržiūrėti kriterijų reikšmes ir atsižvelgti į naujausių tyrimų rezultatus.

4. Atsižvelgiant į tai, kad prie Strategijos 3 tikslo uždavinių numatoma naujų veiklų, susijusių su alkoholio, tabako bei narkotinių ir psichotropinių medžiagų prevencija, siūlytina peržiūrėti ir prireikus patikslinti atitinkamus vertinimo kriterijus ir jų planuojamas reikšmes. Taip pat pažymėtina, kad Seimo sveikatos reikalų komitete svarstomas Vyriausybės pateikto Seimo nutarimo „*Dėl Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018-2028 m. programos patvirtinimo*“ projektas. Reikėtų suderinti šių abiejų dokumentų kriterijus ir jų reikšmes.

5. Siūlytina peržiūrėti Strategijos 125 punkte pateiktas nuorodas į dokumentus, kurių pagalba įgyvendinama strategija. Pažymėtina, kad kai kurie dokumentai jau nebegalioja (*Valstybinė saugaus eismo plėtos 2011–2017 metų programa, Valstybinė aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programa, Nacionalinė narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010–2016 metų programa*).

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad, siekiant mažinti strateginių dokumentų skaičių, apsispręsta nuostatas dėl psichikos sveikatos perkelti iš galiojančios Psichikos sveikatos strategijos (Seimo 2007 m. balandžio 3 d. nutarimas Nr. X-1070) į Strategiją bei papildyti ją nuostatomis dėl savižudybių problemų. Siūlytina ministerijos teikime paaiškinti, kaip į tai atsižvelgti.

2. Svarstytina, ar pateiktame projekte atsispindi visos minėtų problemų aktualijos. Taip pat manytina, kad įsigaliojus Strategijai, turėtų būti pripažinta netekusia galios Psichikos sveikatos strategija.

3. Siūlytume patikslinti projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės bei Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės pastabas.

4. Siūlytina svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Aurelija Urbonienė

Patarėja

Nijolė Kundrotienė